

LIBRIS

We know
books

Mihaela Nancu

**Memorator de
istorie**
pentru clasa a XI-a

 Booklet

- *Biserica lui Iisus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă (Mormonii);*
- *Biserica Metodistă;*
- *Biserica Presbiteriană;*
- *Biserica Unificării;*
- *Meditația Transcendentală;*
- *Budismul Zen.*

Cuprins

I. POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE	3
Europa și lumea în secolul XX.....	3
Europa contemporană (unitate, diversitate, integrare).....	3
România și integrarea europeană.....	14
Europa: unitate și diversitate.....	14
Europa și spațiile de civilizație extraeuropene	17
Cultura română - cultură europeană (studiu de caz).....	24
România și Europa în secolul al XX-lea (studiu de caz).....	30
Grigore Gafencu și unitatea europeană (studiu de caz).....	37
Imaginea României în presa internațională după anul 1989 (studiu de caz).....	40
II. OAMENII, SOCIETATEA ȘI LUMEA IDEILOR	42
Economie și societate în lumea postbelică.....	42
Ocupații și statute profesionale	42
Migrații în lumea contemporană.....	43
Viața privată și viața publică.....	49
Curenți și idei economice: economii dirijate și economii liberale	51
Economie rurală - economie urbană în România (studiu de caz).....	57
Diaspora și exilul românesc (studiu de caz).....	59
Știința și societatea	63
Impactul tehnologiei asupra vieții cotidiene și a mediului	63
Noile tehnologii și timpul liber.....	66
Contribuții românești la dezvoltarea științei și tehnicii (studiu de caz).....	67

III. STATUL ȘI POLITICA	69
Statele în perioada contemporană	69
Forme de organizare statală	69
Idei și regimuri politice	76
Idei și doctrine politice	76
Regimuri politice	80
România – de la statul totalitar la statul de drept (studiu de caz)	92
Teme și dezbateri politice în Parlamentul României la 1900 (studiu de caz)	100
Sistemul electoral din România între 1918-1938 și dinamica partidelor politice (studiu de caz)	102
IV. RELAȚIILE INTERNAȚIONALE	106
Cooperare și conflict	106
Instituții, mecanisme și politici de rezolvare a conflictelor în lumea contemporană	106
România și conflictele regionale în secolul al XX-lea (studiu de caz)	133
România în Tratatul de la Varșovia (studiu de caz)	134
V. RELIGIA ȘI VIAȚA RELIGIOASĂ	136
Religia în lumea contemporană	136
Arhitectura religioasă	138
Pelerinajul	140
Diversitatea religioasă în România (studiu de caz)	140

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NANCU, MIHAELA

Memorator de istorie pentru clasa a XI-a / Mihaela Nancu. –

București : Booklet, 2016

ISBN 978-606-590-334-0

94(100)"18/19"(075.35)

Redactor: Ioana Tudose, Andreea Roșeț

Tehnoredactor: Cristian Radu

Corector: Monica Pleșescu

Coperta: Anca Vrănescu

© Editura Booklet, 2016

Toate drepturile asupra lucrării aparțin editurii

I. Popoare și spații istorice

Europa și lumea în secolul XX

Europa contemporană (unitate, diversitate, integrare)

Europa este mai mult decât o noțiune geografică, este un spațiu cu o identitate proprie, distinctă, ale cărei coordonate îi oferă o anumită dimensiune și originalitate.

Coordonatele identității europene au fost trasate în secole de istorie:

- în Antichitate, vechii greci și romanii asociau Europa cu ideea de **libertate** și **cu principiile dreptului roman**;
- în Evul Mediu, după creștinarea popoarelor europene, se adaugă o nouă dimensiune a identității europene, Europa devenind și spațiu al **creștinismului**;
- mai târziu, în secolul al XVIII-lea, datorită dezvoltării și progreselor făcute de europeni, apare o nouă dimensiune a identității europene, **civilizația**.

Identitatea europeană a stat la baza conturării ideii europene.

a) Ideea europeană:

- este ideea unității statelor Europei, unitate care putea fi realizată printr-o gamă largă de modalități: de la constituirea de alianțe între statele Europei, până la crearea unei confederații între acestea.
- a fost promovată printr-o serie de proiecte, planuri de pacificare ce propuneau eliminarea conflictelor dintre statele europene și crearea unor instituții supranaționale care să reglementeze relațiile dintre aceste state.

■ Cauzele care au determinat nașterea ideii europene:

- fondul cultural și religios comun european;
- amenințările externe, venite în special din partea turcilor;
- superioritatea civilizației europene constatată cu prilejul descoperirii unor noi spații;
- necesitatea creării unui climat de pace pe continent.

■ Planurile de pacificare și unificare a Europei:

- cel mai vechi plan de pacificare poate fi căutat în Evul Mediu (sec. XIV), când un francez, Pierre Dubois, consilier al regelui Franței Filip IV cel Frumos, a conceput un plan pentru apropierea statelor creștine cu scopul asigurării păcii între aceste state;

- Planul lui Emeric Crucé (Emeric Lacroix), în secolul al XVII-lea;
- Proiectul abatelui de Saint-Pierre, în secolul al XVIII-lea;
- Proiectul lui Immanuel Kant (1795);
- Victor Hugo, în secolul al XIX-lea, vorbea despre necesitatea creării Statelor Unite ale Europei.

■ În secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea:

- ideea europeană a traversat o perioadă de criză (1870-1918), pe fondul ascensiunii ideilor naționaliste aflate în contradicție cu ideea europeană;
- Otto von Bismarck poate fi considerat primul exponent al **eurosepticilor**; vedea în Europa doar o noțiune geografică și nu putea concepe o unificare politică între statele Europei aflate în competiție pentru realizarea intereselor proprii pe continent sau în alte zone de pe Glob.

■ În perioada interbelică:

- se conturează declinul Europei, în raport cu celelalte spații ale lumii;
- a luat naștere o mișcare federalistă sau **europeistă**, mișcare care promova realizarea Europei unite;
- a fost decisivă, pentru promovarea ideii europene, acțiunea unor personalități de marcă precum:

1. Richard Nikolaus Coudenhove Kallergi

(1894-1972), considerat unul dintre părinții fondatori ai Europei. A creat organizația **Paneuropa**, cu sediul la Viena (1924), și a organizat primul Congres al Uniunii Paneuropene la care au participat delegați din 24 de țări, în 1926; în 1927, președinte de onoare al Uniunii Paneuropene a devenit Aristide Briand;

2. Aristide Briand, om politic francez, susținător al reconcilierii franco-germane, a inițiat demersuri pentru realizarea „Statelor Unite ale Europei”. La Geneva, în cadrul primului Congres european, din 1929, a prezentat un plan pentru federalizarea Europei. Acest plan a eșuat din cauza naționalismului statelor europene aflat în contradicție cu spiritul europeist al planului. Totuși, grație acțiunilor lui Briand, ideea europeană s-a concretizat într-o serie de rezoluții ale Congreselor Europene la care au participat reprezentanți ai statelor Europei.

- Declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial a pus capăt acțiunilor pentru realizarea ideii europene. Această idee va renaște după încheierea războiului și va face posibilă realizarea construcției europene.

b) Construcția europeană:■ **Premisele realizării construcției europene:**

- cele Două Războaie Mondiale devastatoare pentru Europa;
- necesitatea refacerii economiei statelor europene;
- amenințarea comunismului care, sub presiunea tancurilor sovietice, s-a instalat în Europa Centrală și de Est.

■ **Ideea europeană a renăscut** în partea de vest a Europei:

- **1947** – Winston Churchill a contribuit la realizarea organizației internaționale nonguvernamentale, **Mișcarea Europeană**;
- **1949** – la Londra, a luat naștere **Consiliul Europei**, organizație politică internațională, cu sediul la Strasbourg, formată din 10 state, care își propunea să realizeze o cooperare strânsă între statele europene în plan politic, social, economic;
- **1950** – s-a realizat reconcilierea franco-germană prin acordul încheiat între președintele Franței, Charles de Gaulle și cancelarul Germaniei, Konrad Adenauer. Aceasta este baza construcției europene. Germania și Franța constituie nucleul edificului european.

- **9 mai 1950** – **Declarația Schuman**. Planul Schuman, inspirat de economistul francez Jean Monnet, propunea crearea unei comunități economice europene care să pună sub controlul unor instituții supranaționale producția de oțel și cărbune, și implicit ramurile de bază ale industriei de armament, pentru a preveni o nouă conflagrație.

Uniunea Europeană:

- organizație supranațională (ce presupune un transfer de suveranitate de la statele membre către o instituție independentă care să le promoveze interesele comune);
- creată cu scopul de a întări legăturile economice, sociale și politice dintre statele participante pentru a se realiza o uniune cât mai strânsă între popoarele Europei.

Construcția europeană a evoluat în două direcții:

- pe verticală, prin adâncirea procesului integrării prin perfecționarea instituțiilor și lărgirea competențelor acestora la nivel supranațional;
- pe orizontală, prin integrarea de noi state.

■ Etapele constituirii Uniunii Europene:

1951 – la Paris, s-a semnat **Tratatul instituind Comunitatea Economică a Cărbunelui și Oțelului** (CECO), semnat de șase state fondatoare,

ce au format *Europa celor șase*: Franța, Germania, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg; cu acest prilej au fost create patru instituții supranaționale:

- *Înalta Autoritate*, cu atribuții executive;
- *Consiliul de Miniștri*, ce reprezenta interesele statelor membre în CECO;
- *Adunarea Comună* (parlamentară), ce supraveghea activitatea executivului;
- *Curtea de Justiție*.

1957 – s-a semnat **Tratatul de la Roma** prin care luau naștere încă două comunități europene, fiecare cu instituții similare CECO:

- **Comunitatea Economică a Energiei Atomice** (CEEa sau EUROATOM), în scopul folosirii pașnice a energiei atomice;
- **Comunitatea Economică Europeană** sau **Piața Comună** cu scopul desființării barierelor vamale între statele membre;

1965 – s-a semnat **Tratatul de fuziune** de la Bruxelles prin care s-a decis introducerea instituțiilor comune pentru cele trei comunități;

1973 – s-a format *Europa celor nouă* prin aderarea a încă trei state: Marea Britanie, Danemarca, Irlanda;

1981 – Europa celor nouă a devenit *Europa celor zece* prin aderarea Greciei;

1985 – s-a semnat **Acordul Schengen**, intrat în vigoare în 1995, prin care se desființa controlul vamal pentru deținătorii pașaportului european;

1986 – s-a semnat, la Luxemburg și Haga, **Actul Unic European**, pentru consolidarea pieței unice, extinderea uniunii și în alte domenii economice, și s-a lansat ideea uniunii monetare (moneda unică). S-a format *Europa celor 12*, prin aderarea Spaniei și Portugaliei;

1992 – s-a semnat **Tratatul de la Maastricht** prin care s-a instituit **Uniunea Europeană**. S-a stabilit realizarea uniunii în plan economic, politic, monetar, cooperarea în planul social (cetățenie europeană), justiție, politică externă comună;

1995 – s-a format *Europa celor 15* prin aderarea Austriei, Finlandei, Suediei;

2001 – s-a semnat **Tratatul de la Nisa** care modifica tratatele existente, aducând transformări la nivel instituțional;

2004 – a fost adoptat **Proiectul de Tratat pentru Constituția Europei**. La Uniunea Europeană au aderat încă 10 state: Cehia, Cipru, Malta, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Slovenia, Ungaria.

■ **Însemnele UE:**

- **steagul**, 12 stele auri dispuse în cerc pe fond albastru, simbolizează perfecțiunea construcției

europene, unitatea și identitatea comună a statelor membre, a fost adoptat în 1986;

- **îmnul**, adoptat în 1985, este preludiul la „Oda bucuriei” din Simfonia a 9-a compusă de Ludwig von Beethoven, în 1823, pe un text al poetului german Friedrich van Schiller. Piesa a fost adaptată de dirijorul Herbert von Karajan;

- **deviza**, „*unitate în diversitate*”, a fost adoptată în anul 2000;

- **moneda unică** – euro, adoptată în 1999, pusă în circulație de la 1 ianuarie 2002;

- **limbile oficiale** ale UE sunt toate limbile oficiale ale statelor membre. Deciziile instituțiilor europene sunt redactate în toate aceste limbi oficiale;

- **ziua Europei**, 9 mai, adoptată în 1985, Declarația Schuman fiind considerată piatra de temelie a construcției europene.

■ **Instituțiile UE și atribuțiile acestora:**

1. Consiliul Uniunii Europene (Consiliul de Miniștri) – cu sediul la Bruxelles, este format din 28 de membri. Reunește miniștrii de externe, când ia forma Consiliului General, sau miniștrii de resort ai statelor membre, putându-se constitui astfel mai multe Consilii. **Președinția** Consiliului Uniunii Europene este exercitată, pe o perioadă de șase luni, prin rotație, de fiecare stat membru al Uniunii.